

# Diszkrét matematika III.

## Lineáris leképezések

2009. május 8.

## Definíció: lineáris leképezés.

Legyenek  $V$  és  $W$  a  $K$  test feletti vektorterek. A  $\varphi: V \rightarrow W$  leképezést **lineáris leképezésnek** nevezzük, ha bármely  $v, v' \in V$  vektorokra és bármely  $c \in K$  skálárra teljesülnek a következők:

$$\begin{aligned}\varphi(v + v') &= \varphi(v) + \varphi(v'), \\ \varphi(c \cdot v) &= c \cdot \varphi(v).\end{aligned}$$

Ha  $W = V$ , akkor  $\varphi$ -t **lineáris transzformációnak** nevezzük.

# Vektorterek.

Műveletek lineáris leképezésekkel.

## Definíció: magtér, képtér.

Legyenek  $V$  és  $W$  vektorterek a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow W$  lineáris leképezés. Ekkor  $\varphi$  magtere  $\text{Ker}(\varphi)$ , illetve képtere  $\text{Im}(\varphi)$ :

$$\text{Ker}(\varphi) = \{v \in V \mid \varphi(v) = \mathbf{0}\} \subseteq V, \quad \text{Im}(\varphi) = \{\varphi(v) \mid v \in V\} \subseteq W.$$

# Vektorterek.

Műveletek lineáris leképezésekkel.

## Definíció: magtér, képtér.

Legyenek  $V$  és  $W$  vektorterek a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow W$  lineáris leképezés. Ekkor  $\varphi$  magtere  $\text{Ker}(\varphi)$ , illetve képtere  $\text{Im}(\varphi)$ :

$$\text{Ker}(\varphi) = \{v \in V \mid \varphi(v) = \mathbf{0}\} \subseteq V, \quad \text{Im}(\varphi) = \{\varphi(v) \mid v \in V\} \subseteq W.$$

## Tétel.

Legyenek  $V$  és  $W$  vektorterek a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow W$  lineáris leképezés. Ekkor

# Vektorterek.

Műveletek lineáris leképezésekkel.

## Definíció: magtér, képtér.

Legyenek  $V$  és  $W$  vektorterek a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow W$  lineáris leképezés. Ekkor  $\varphi$  magtere  $\text{Ker}(\varphi)$ , illetve képtere  $\text{Im}(\varphi)$ :

$$\text{Ker}(\varphi) = \{v \in V \mid \varphi(v) = \mathbf{0}\} \subseteq V, \quad \text{Im}(\varphi) = \{\varphi(v) \mid v \in V\} \subseteq W.$$

## Tétel.

Legyenek  $V$  és  $W$  vektorterek a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow W$  lineáris leképezés. Ekkor

# Vektorterek.

Műveletek lineáris leképezésekkel.

## Definíció: magtér, képtér.

Legyenek  $V$  és  $W$  vektorterek a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow W$  lineáris leképezés. Ekkor  $\varphi$  magtere  $\text{Ker}(\varphi)$ , illetve képtere  $\text{Im}(\varphi)$ :

$$\text{Ker}(\varphi) = \{v \in V \mid \varphi(v) = \mathbf{0}\} \subseteq V, \quad \text{Im}(\varphi) = \{\varphi(v) \mid v \in V\} \subseteq W.$$

## Tétel.

Legyenek  $V$  és  $W$  vektorterek a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow W$  lineáris leképezés. Ekkor

$$\dim \text{Ker}(\varphi) + \dim \text{Im}(\varphi) = \dim V.$$

# Vektorterek.

Műveletek lineáris leképezésekkel.

## Következmény.

Legyen  $V$  vektortér a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow V$  lineáris transzformáció.

# Vektorterek.

Műveletek lineáris leképezésekkel.

## Következmény.

Legyen  $V$  vektortér a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow V$  lineáris transzformáció.

# Vektorterek.

Műveletek lineáris leképezésekkel.

## Következmény.

Legyen  $V$  vektortér a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow V$  lineáris transzformáció.  
Ekkor  $\varphi$  bijektív  $\iff \varphi$  injektív  $\iff \varphi$  szürjektív.

## Példa.

# Vektorterek.

Műveletek lineáris leképezésekkel.

## Következmény.

Legyen  $V$  vektortér a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow V$  lineáris transzformáció.  
Ekkor  $\varphi$  bijektív  $\iff \varphi$  injektív  $\iff \varphi$  szürjektív.

## Példa.

- $\mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^3, (a, b) \mapsto (a, b, a + b),$

# Vektorterek.

Műveletek lineáris leképezésekkel.

## Következmény.

Legyen  $V$  vektortér a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow V$  lineáris transzformáció.

Ekkor  $\varphi$  bijektív  $\iff \varphi$  injektív  $\iff \varphi$  szürjektív.

## Példa.

- $\mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^3, (a, b) \mapsto (a, b, a + b),$
- $\mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2, (a, b) \mapsto (-b, a),$

# Vektorterek.

Műveletek lineáris leképezésekkel.

## Következmény.

Legyen  $V$  vektortér a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow V$  lineáris transzformáció.  
Ekkor  $\varphi$  bijektív  $\iff \varphi$  injektív  $\iff \varphi$  szürjektív.

## Példa.

- $\mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^3, (a, b) \mapsto (a, b, a + b),$
- $\mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2, (a, b) \mapsto (-b, a),$
- $\mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2, (a, b) \mapsto (a, 1),$

# Vektorterek.

Műveletek lineáris leképezésekkel.

## Következmény.

Legyen  $V$  vektortér a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow V$  lineáris transzformáció.

Ekkor  $\varphi$  bijektív  $\iff \varphi$  injektív  $\iff \varphi$  szürjektív.

## Példa.

- $\mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^3, (a, b) \mapsto (a, b, a + b),$
- $\mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2, (a, b) \mapsto (-b, a),$
- $\mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2, (a, b) \mapsto (a, 1),$
- $V \rightarrow V, f \mapsto f',$  ahol  $V$  az differenciálható  $\mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$  leképezések vektortere,

# Vektorterek.

Műveletek lineáris leképezésekkel.

## Következmény.

Legyen  $V$  vektortér a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow V$  lineáris transzformáció.

Ekkor  $\varphi$  bijektív  $\iff \varphi$  injektív  $\iff \varphi$  szürjektív.

## Példa.

- $\mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^3$ ,  $(a, b) \mapsto (a, b, a + b)$ ,
- $\mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ ,  $(a, b) \mapsto (-b, a)$ ,
- $\mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ ,  $(a, b) \mapsto (a, 1)$ ,
- $V \rightarrow V$ ,  $f \mapsto f'$ , ahol  $V$  az differenciálható  $\mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$  leképezések vektortere,
- $V \rightarrow V$ ,  $f \mapsto f(0)$ , ahol  $V$  az  $\mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$  leképezések vektortere.

# Vektorterek.

Műveletek lineáris leképezésekkel.

**Definíció:** műveletek lineáris leképezésekkel.

Legyenek  $V$  és  $W$  vektorterek a  $K$  test felett,  $\varphi, \psi: V \rightarrow W$  lineáris leképezések. Ekkor a  $\varphi + \psi$  és  $c \cdot \varphi$  ( $c \in K$ ) leképezések a következők:

$$\varphi + \psi: V \rightarrow W, v \mapsto \varphi(v) + \psi(v),$$

$$c \cdot \varphi: V \rightarrow W, v \mapsto c \cdot \varphi(v).$$

# Vektorterek.

Műveletek lineáris leképezésekkel.

## Definíció: műveletek lineáris leképezésekkel.

Legyenek  $V$  és  $W$  vektorterek a  $K$  test felett,  $\varphi, \psi: V \rightarrow W$  lineáris leképezések. Ekkor a  $\varphi + \psi$  és  $c \cdot \varphi$  ( $c \in K$ ) leképezések a következők:

$$\varphi + \psi: V \rightarrow W, v \mapsto \varphi(v) + \psi(v),$$

$$c \cdot \varphi: V \rightarrow W, v \mapsto c \cdot \varphi(v).$$

## Tétel.

Legyenek  $V$  és  $W$  vektorterek a  $K$  test felett,  $\varphi, \psi: V \rightarrow W$  lineáris leképezések. Ekkor  $\varphi + \psi$  tetszőleges  $c \in K$ -ra  $c \cdot \varphi$  is lineáris leképezés. Az összes  $V \rightarrow W$  lineáris leképezések  $\text{Hom}(V, W)$  halmaza az előbbi műveletekkel vektorteret alkot.

# Vektorterek.

Műveletek lineáris leképezésekkel.

## Tétel.

Legyenek  $V$ ,  $W$  és  $U$  vektorterek a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow W$  és  $\psi: W \rightarrow U$  lineáris leképezések. Ekkor a  $\psi\varphi: V \rightarrow U$ ,  $v \mapsto \psi(\varphi(v))$  leképezés lineáris leképezés.

# Vektorterek.

Műveletek lineáris leképezésekkel.

## Tétel.

Legyenek  $V, W$  és  $U$  vektorterek a  $K$  test felett,  $\varphi: V \rightarrow W$  és  $\psi: W \rightarrow U$  lineáris leképezések. Ekkor a  $\psi\varphi: V \rightarrow U$ ,  $v \mapsto \psi(\varphi(v))$  leképezés lineáris leképezés.

## Tétel.

Legyenek  $V, W$  és  $U, U'$  vektorterek a  $K$  test felett,  $\varphi, \psi: V \rightarrow W$ ,  $\chi: U \rightarrow V$  és  $\chi': W \rightarrow U'$  lineáris leképezések, valamint legyen  $c \in K$ . Ekkor teljesülnek a következők:

$$\begin{aligned}(\varphi + \psi)\chi &= \varphi\chi + \psi\chi, \\ \chi'(\varphi + \psi) &= \chi'\varphi + \chi'\psi, \\ c \cdot (\varphi\chi) &= \varphi(c \cdot \chi) = (c \cdot \varphi)\chi.\end{aligned}$$

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

Legyenek  $V$  és  $W$  végesdimenziós vektorterek. Tegyük fel, hogy az  $\mathcal{E} : e_1, \dots, e_n \in V$ , illetve  $\mathcal{F} : f_1, \dots, f_k \in W$  vektorok bázist alkotnak  $V$ -ben, illetve  $W$ -ben és legyenek  $w_1, \dots, w_n$  tetszőleges  $W$ -beli vektorok.

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

Legyenek  $V$  és  $W$  végesdimenziós vektorterek. Tegyük fel, hogy az  $\mathcal{E} : e_1, \dots, e_n \in V$ , illetve  $\mathcal{F} : f_1, \dots, f_k \in W$  vektorok bázist alkotnak  $V$ -ben, illetve  $W$ -ben és legyenek  $w_1, \dots, w_n$  tetszőleges  $W$ -beli vektorok.

## Tétel.

Pontosan egy olyan  $\varphi : V \rightarrow W$  lineáris leképezés van, amelyre  $\varphi(e_i) = w_i$  teljesül minden  $i$ -re ( $1 \leq i \leq n$ ).

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

Legyenek  $V$  és  $W$  végesdimenziós vektorterek. Tegyük fel, hogy az  $\mathcal{E} : e_1, \dots, e_n \in V$ , illetve  $\mathcal{F} : f_1, \dots, f_k \in W$  vektorok bázist alkotnak  $V$ -ben, illetve  $W$ -ben és legyenek  $w_1, \dots, w_n$  tetszőleges  $W$ -beli vektorok.

## Tétel.

Pontosan egy olyan  $\varphi : V \rightarrow W$  lineáris leképezés van, amelyre  $\varphi(e_i) = w_i$  teljesül minden  $i$ -re ( $1 \leq i \leq n$ ).

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

Legyenek  $V$  és  $W$  végesdimenziós vektorterek. Tegyük fel, hogy az  $\mathcal{E} : e_1, \dots, e_n \in V$ , illetve  $\mathcal{F} : f_1, \dots, f_k \in W$  vektorok bázist alkotnak  $V$ -ben, illetve  $W$ -ben és legyenek  $w_1, \dots, w_n$  tetszőleges  $W$ -beli vektorok.

## Tétel.

Pontosan egy olyan  $\varphi : V \rightarrow W$  lineáris leképezés van, amelyre  $\varphi(e_i) = w_i$  teljesül minden  $i$ -re ( $1 \leq i \leq n$ ).

Legyen  $\varphi(e_i) = a_{i,1} \cdot f_1 + \dots + a_{i,k} \cdot f_k$  ( $1 \leq i \leq n$ ).

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

Legyenek  $V$  és  $W$  végesdimenziós vektorterek. Tegyük fel, hogy az  $\mathcal{E} : e_1, \dots, e_n \in V$ , illetve  $\mathcal{F} : f_1, \dots, f_k \in W$  vektorok bázist alkotnak  $V$ -ben, illetve  $W$ -ben és legyenek  $w_1, \dots, w_n$  tetszőleges  $W$ -beli vektorok.

## Tétel.

Pontosan egy olyan  $\varphi : V \rightarrow W$  lineáris leképezés van, amelyre  $\varphi(e_i) = w_i$  teljesül minden  $i$ -re ( $1 \leq i \leq n$ ).

Legyen  $\varphi(e_i) = a_{i,1} \cdot f_1 + \dots + a_{i,k} \cdot f_k$  ( $1 \leq i \leq n$ ).

## Definíció: lineáris leképezés mátrixa.

Az  $A_{\varphi}^{\mathcal{E},\mathcal{F}} = (a_{i,j}) \in K^{n \times k}$  mátrixot a  $\varphi$  lineáris leképezés mátrixának nevezzük az  $\mathcal{E}$ , illetve  $\mathcal{F}$  bázisokban.

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

Legyenek  $V$  és  $W$  végesdimenziós vektorterek. Tegyük fel, hogy az  $\mathcal{E} : e_1, \dots, e_n \in V$ , illetve  $\mathcal{F} : f_1, \dots, f_k \in W$  vektorok bázist alkotnak  $V$ -ben, illetve  $W$ -ben.

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

Legyenek  $V$  és  $W$  végesdimenziós vektorterek. Tegyük fel, hogy az  $\mathcal{E} : e_1, \dots, e_n \in V$ , illetve  $\mathcal{F} : f_1, \dots, f_k \in W$  vektorok bázist alkotnak  $V$ -ben, illetve  $W$ -ben.

Legyen a  $\varphi : V \rightarrow W$  lineáris leképezés mátrixa a fenti bázisokban Az  $A_{\varphi}^{\mathcal{E}, \mathcal{F}} = (a_{i,j}) \in K^{n \times k}$ . Legyen  $v$  tetszőleges vektor  $V$ -ben. Ekkor vannak olyan (egyértelműen meghatározott)  $\alpha_1, \dots, \alpha_n \in K$  skalárok, amelyekre  $v = \alpha_1 \cdot e_1 + \dots + \alpha_n \cdot e_n$  teljesül, így

$$\begin{aligned}\varphi(v) &= \varphi(\alpha_1 \cdot e_1 + \dots + \alpha_n \cdot e_n) = \alpha_1 \cdot \varphi(e_1) + \dots + \alpha_n \cdot \varphi(e_n) \\ &= \alpha_1 \cdot \left( \sum_{j=1}^k a_{1,j} \cdot f_j \right) + \dots + \alpha_n \cdot \left( \sum_{j=1}^k a_{n,j} \cdot f_j \right) \\ &= (\alpha_1 a_{1,1} + \dots + \alpha_n a_{n,1}) \cdot f_1 + \dots + (\alpha_1 a_{1,k} + \dots + \alpha_n a_{n,k}) \cdot f_k \\ &= (\alpha_1, \dots, \alpha_n) A(f_1, \dots, f_k)^T.\end{aligned}$$

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

## Tétel.

Legyen  $V$  a  $K$  test feletti  $n$ -dimenziós vektortér. Ekkor  $V$  izomorf  $K^n$ -nel.

Legyenek  $V$  és  $W$  végesdimenziós vektorterek. Tegyük fel, hogy az  $\mathcal{E} : e_1, \dots, e_n \in V$ , illetve  $\mathcal{F} : f_1, \dots, f_k \in W$  vektorok bázist alkotnak  $V$ -ben, illetve  $W$ -ben.

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

## Tétel.

Legyen  $V$  a  $K$  test feletti  $n$ -dimenziós vektortér. Ekkor  $V$  izomorf  $K^n$ -nel.

Legyenek  $V$  és  $W$  végesdimenziós vektorterek. Tegyük fel, hogy az  $\mathcal{E} : e_1, \dots, e_n \in V$ , illetve  $\mathcal{F} : f_1, \dots, f_k \in W$  vektorok bázist alkotnak  $V$ -ben, illetve  $W$ -ben.

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

## Tétel.

Legyen  $V$  a  $K$  test feletti  $n$ -dimenziós vektortér. Ekkor  $V$  izomorf  $K^n$ -nel.

Legyenek  $V$  és  $W$  végesdimenziós vektorterek. Tegyük fel, hogy az  $\mathcal{E} : e_1, \dots, e_n \in V$ , illetve  $\mathcal{F} : f_1, \dots, f_k \in W$  vektorok bázist alkotnak  $V$ -ben, illetve  $W$ -ben.

## Tétel.

Ha a  $\varphi : V \rightarrow W$ , illetve  $\psi : V \rightarrow W$  lineáris leképezések mátrixa az  $\mathcal{E}$  és  $\mathcal{F}$  bázisokban  $A_{\varphi}^{\mathcal{E}, \mathcal{F}} = (a_{i,j})_{n \times k}$ , illetve  $A_{\psi}^{\mathcal{E}, \mathcal{F}} = (b_{i,j})_{n \times k}$ , akkor

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

## Tétel.

Legyen  $V$  a  $K$  test feletti  $n$ -dimenziós vektortér. Ekkor  $V$  izomorf  $K^n$ -nel.

Legyenek  $V$  és  $W$  végesdimenziós vektorterek. Tegyük fel, hogy az  $\mathcal{E} : e_1, \dots, e_n \in V$ , illetve  $\mathcal{F} : f_1, \dots, f_k \in W$  vektorok bázist alkotnak  $V$ -ben, illetve  $W$ -ben.

## Tétel.

Ha a  $\varphi : V \rightarrow W$ , illetve  $\psi : V \rightarrow W$  lineáris leképezések mátrixa az  $\mathcal{E}$  és  $\mathcal{F}$  bázisokban  $A_{\varphi}^{\mathcal{E}, \mathcal{F}} = (a_{i,j})_{n \times k}$ , illetve  $A_{\psi}^{\mathcal{E}, \mathcal{F}} = (b_{i,j})_{n \times k}$ , akkor

(a)  $\varphi + \psi$  lineáris leképezés mátrixa az  $\mathcal{E}$  és  $\mathcal{F}$  bázisokban  $(a_{i,j} + b_{i,j})_{n \times k}$ ,

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

## Tétel.

Legyen  $V$  a  $K$  test feletti  $n$ -dimenziós vektortér. Ekkor  $V$  izomorf  $K^n$ -nel.

Legyenek  $V$  és  $W$  végesdimenziós vektorterek. Tegyük fel, hogy az  $\mathcal{E} : e_1, \dots, e_n \in V$ , illetve  $\mathcal{F} : f_1, \dots, f_k \in W$  vektorok bázist alkotnak  $V$ -ben, illetve  $W$ -ben.

## Tétel.

Ha a  $\varphi : V \rightarrow W$ , illetve  $\psi : V \rightarrow W$  lineáris leképezések mátrixa az  $\mathcal{E}$  és  $\mathcal{F}$  bázisokban  $A_{\varphi}^{\mathcal{E}, \mathcal{F}} = (a_{i,j})_{n \times k}$ , illetve  $A_{\psi}^{\mathcal{E}, \mathcal{F}} = (b_{i,j})_{n \times k}$ , akkor

- (a)  $\varphi + \psi$  lineáris leképezés mátrixa az  $\mathcal{E}$  és  $\mathcal{F}$  bázisokban  $(a_{i,j} + b_{i,j})_{n \times k}$ ,
- (b) tetszőleges  $c \in K$  skalárra a  $c \cdot \varphi$  lineáris leképezés mátrixa az  $\mathcal{E}$  és  $\mathcal{F}$  bázisokban  $(ca_{i,j})_{n \times k}$ .

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

Legyenek  $V$ ,  $W$  és  $U$  végesdimenziós vektorterek. Tegyük fel, hogy az  $\mathcal{E} : e_1, \dots, e_n \in V$ ,  $\mathcal{F} : f_1, \dots, f_k \in W$ , illetve  $\mathcal{G} : g_1, \dots, g_m \in U$  vektorok rendre bázist alkotnak  $V$ -ben,  $W$ -ben, illetve  $U$ -ban.

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

Legyenek  $V$ ,  $W$  és  $U$  végesdimenziós vektorterek. Tegyük fel, hogy az  $\mathcal{E} : e_1, \dots, e_n \in V$ ,  $\mathcal{F} : f_1, \dots, f_k \in W$ , illetve  $\mathcal{G} : g_1, \dots, g_m \in U$  vektorok rendre bázist alkotnak  $V$ -ben,  $W$ -ben, illetve  $U$ -ban.

## Tétel.

Ha a  $\varphi : V \rightarrow W$ , illetve  $\psi : W \rightarrow U$  lineáris leképezések mátrixa az  $\mathcal{E}$ ,  $\mathcal{F}$ , illetve  $\mathcal{F}$ ,  $\mathcal{G}$  bázisokban  $A_{\varphi}^{\mathcal{E}, \mathcal{F}} = (a_{i,j})_{n \times k}$ , illetve  $A_{\psi}^{\mathcal{F}, \mathcal{G}} = (b_{i,j})_{k \times m}$ , akkor

$$A_{\varphi\psi}^{\mathcal{E}, \mathcal{G}} = \left( \sum_{j=1}^k a_{i,j} b_{j,l} \right)_{n \times m} .$$

### Következmény.

Ha  $V$   $n$ -dimenziós és  $W$   $k$ -dimenziós vektortér a  $K$  test felett, akkor a lineáris leképezések  $\text{Hom}(V, W)$  vektortere izomorf a  $K$  test feletti  $n \times k$ -s mátrixok  $K^{n \times k}$  vektortereivel. Így  $nk$  dimenziós.

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

## Következmény.

Ha  $V$   $n$ -dimenziós és  $W$   $k$ -dimenziós vektortér a  $K$  test felett, akkor a lineáris leképezések  $\text{Hom}(V, W)$  vektortere izomorf a  $K$  test feletti  $n \times k$ -s mátrixok  $K^{n \times k}$  vektortereivel. Így  $nk$  dimenziós.

## Definíció: áttérési mátrix.

Legyen  $\mathcal{E} : e_1, \dots, e_n$  és  $\mathcal{E}' : e'_1, \dots, e'_n$  a  $K$  test feletti  $V$  vektortér két bázisa. Az  $\text{id}_U \in \text{Hom}(U, U)$  identikus lineáris leképezés  $\mathcal{E}$  és  $\mathcal{E}'$  bázisokban megadott mátrixát az  $\mathcal{E}$  bázisról az  $\mathcal{E}'$  bázisra való áttérés mátrixának hívjuk.

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

## Tétel.

Legyen a  $K$  test feletti  $V$  vektortér két bázisa  $\mathcal{E}$  és  $\mathcal{E}'$ , továbbá legyen  $P$  az áttérés mátrixa az  $\mathcal{E}$  bázisról az  $\mathcal{E}'$  bázisra. Ekkor  $P$  nemelfajuló mátrix, továbbá az  $\mathcal{E}'$  bázisról az  $\mathcal{E}$  bázisra való áttérés mátrixa  $P^{-1}$ .

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

## Tétel.

Legyen a  $K$  test feletti  $V$  vektortér két bázisa  $\mathcal{E}$  és  $\mathcal{E}'$ , továbbá legyen  $P$  az áttérés mátrixa az  $\mathcal{E}$  bázisról az  $\mathcal{E}'$  bázisra. Ekkor  $P$  nemelfajuló mátrix, továbbá az  $\mathcal{E}'$  bázisról az  $\mathcal{E}$  bázisra való áttérés mátrixa  $P^{-1}$ .

## Tétel.

Legyenek  $V$  és  $W$  ugyanazon  $K$  test feletti vektorterek,  $\mathcal{E}$  és  $\mathcal{E}'$  a  $V$ ,  $\mathcal{F}$  és  $\mathcal{F}'$  pedig a  $W$  vektortér bázisa. Jelölje  $P$ , illetve  $S$  az áttérés mátrixát  $\mathcal{E}'$ -ről  $\mathcal{E}$ -re, illetve  $\mathcal{F}$ -ről  $\mathcal{F}'$ -re. Legyen  $\varphi \in \text{Hom}(V, W)$  lineáris leképezés, és legyen  $\varphi$  mátrixa az  $\mathcal{E}$  és  $\mathcal{F}$  bázisokban  $A$ . Ekkor  $\varphi$  mátrixa az  $\mathcal{E}'$  és  $\mathcal{F}'$  bázisokban  $P^{-1}AS$ .

## Definíció: hasonló mátrixok.

Legyen  $K$  test és  $n$  pozitív egész. Az  $A, B \in T^{n \times n}$  mátrixok **hasonlók**, ha létezik olyan nemelfajuló  $P \in T^{n \times n}$  mátrix, hogy  $A = P^{-1}BP$ .

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

**Definíció:** hasonló mátrixok.

Legyen  $K$  test és  $n$  pozitív egész. Az  $A, B \in T^{n \times n}$  mátrixok **hasonlók**, ha létezik olyan nemelfajuló  $P \in T^{n \times n}$  mátrix, hogy  $A = P^{-1}BP$ .

**Következmény.**

Ugyanazon lineáris transzformáció két különböző bázisban felírt mátrixa hasonló.

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

**Definíció:** hasonlóságmátrixok.

Legyen  $K$  test és  $n$  pozitív egész. Az  $A, B \in T^{n \times n}$  mátrixok **hasonlók**, ha létezik olyan nemelfajuló  $P \in T^{n \times n}$  mátrix, hogy  $A = P^{-1}BP$ .

**Következmény.**

Ugyanazon lineáris transzformáció két különböző bázisban felírt mátrixa hasonló.

**Definíció:** lineáris leképezés rangja.

A  $\varphi$  **lineáris leképezés rangján** a képterének dimenzióját értjük, azaz  $r(\varphi) = \dim \operatorname{Im}(\varphi)$ .

## Tétel.

Véges dimenziós vektorterek közötti lineáris leképezés rangja megegyezik valamely (bármely) bázisbeli mátrixának rangjával.

# Vektorterek.

Lineáris leképezések mátrixa.

## Tétel.

Véges dimenziós vektorterek közötti lineáris leképezés rangja megegyezik valamely (bármely) bázisbeli mátrixának rangjával.

## Következmény.

Legyen  $\varphi$  lineáris transzformáció valamely végesdimenziós vektortérben. Ekkor  $\varphi$  akkor és csak akkor bijektív, ha valamely (bármely) bázisbeli mátrixa nemelfajuló.

## Tétel.

Legyen  $U$   $m$ -dimenziós és  $V$   $n$ -dimenziós vektorterek ugyanazon  $K$  test fölött, és  $\varphi \in \text{Hom}(U, V)$ . Ekkor  $\varphi$  mátrixa az  $U$  és  $V$  egy-egy alkalmas bázisában

$$\begin{pmatrix} E_r & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix} \in K^{m \times n}.$$

ahol  $r$  a  $\varphi$  lineáris leképezés rangja,  $E_r$  az  $r \times r$  méretű egységmátrix, és a zérók a megfelelő méretű zérómátrixok.

## Tétel.

Legyen  $K$  tetszőleges test. Ekkor minden  $A \in K^{m \times n}$  mátrixhoz léteznek olyan nemelfajuló  $P \in K^{m \times m}$  és  $Q \in K^{n \times n}$  mátrixok, hogy

$$PAQ = \begin{pmatrix} E_r & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix} \in K^{m \times n}.$$

ahol  $r$  az  $A$  mátrix rangja, és a jobb oldalon álló mátrix ugyanaz, mint az előző tételben.

Definíció: mátrix rangjai.

Legyen  $K$  tetszőleges test,  $A \in K^{m \times n}$ .

### Definíció: mátrix rangjai.

Legyen  $K$  tetszőleges test,  $A \in K^{m \times n}$ .

- Az  $A$  mátrix  $r_s(A)$  **sorrangja** a mátrix sorvektorai ( $\in K^n$ ) által alkotott vektorrendszer rangja.

### Definíció: mátrix rangjai.

Legyen  $K$  tetszőleges test,  $A \in K^{m \times n}$ .

- Az  $A$  mátrix  $r_s(A)$  **sorrangja** a mátrix sorvektorai ( $\in K^n$ ) által alkotott vektorrendszer rangja.
- Az  $A$  mátrix  $r_o(A)$  **oszlorangja** a mátrix oszlopvektorai ( $\in K^m$ ) által alkotott vektorrendszer rangja.

### Definíció: mátrix rangjai.

Legyen  $K$  tetszőleges test,  $A \in K^{m \times n}$ .

- Az  $A$  mátrix  $r_s(A)$  **sorrangja** a mátrix sorvektorai ( $\in K^n$ ) által alkotott vektorrendszer rangja.
- Az  $A$  mátrix  $r_o(A)$  **oszloprangja** a mátrix oszlopvektorai ( $\in K^m$ ) által alkotott vektorrendszer rangja.
- Az  $A$  mátrix  $r_d(A)$  **determinánsrangja** a mátrix nemeltűnő aldeterminánsai rendjének a maximuma.

### Tétel.

Tetszőleges  $A \in K^{m \times n}$  mátrixra  $r_s(A) = r_o(A) = r_d(A)$ .

### Tétel.

Tetszőleges  $A \in K^{m \times n}$  mátrixra  $r_s(A) = r_o(A) = r_d(A)$ .

### Bizonyítás.

### Tétel.

Tetszőleges  $A \in K^{m \times n}$  mátrixra  $r_s(A) = r_o(A) = r_d(A)$ .

### Bizonyítás.

(a)  $r_s(A) = r_d(A)$ :

### Tétel.

Tetszőleges  $A \in K^{m \times n}$  mátrixra  $r_s(A) = r_o(A) = r_d(A)$ .

### Bizonyítás.

(a)  $r_s(A) = r_d(A)$ :

- Az  $A$  mátrix a sorain végzett elemei átalakításokkal lépcsős alakra hozható:  $L$ .

### Tétel.

Tetszőleges  $A \in K^{m \times n}$  mátrixra  $r_s(A) = r_o(A) = r_d(A)$ .

### Bizonyítás.

(a)  $r_s(A) = r_d(A)$ :

- Az  $A$  mátrix a sorain végzett elemei átalakításokkal lépcsős alakra hozható:  $L$ .
- Az  $A$  mátrix a sorain végzett elemei átalakítások során determinánsrangja nem csökken, sőt  $r_d(A) = r_d(L)$ .

### Tétel.

Tetszőleges  $A \in K^{m \times n}$  mátrixra  $r_s(A) = r_o(A) = r_d(A)$ .

### Bizonyítás.

(a)  $r_s(A) = r_d(A)$ :

- Az  $A$  mátrix a sorain végzett elemei átalakításokkal lépcsős alakra hozható:  $L$ .
- Az  $A$  mátrix a sorain végzett elemei átalakítások során determinánsrangja nem csökken, sőt  $r_d(A) = r_d(L)$ .
- $r_s(L) = r_d(L)$ .

### Tétel.

Tetszőleges  $A \in K^{m \times n}$  mátrixra  $r_s(A) = r_o(A) = r_d(A)$ .

### Bizonyítás.

(a)  $r_s(A) = r_d(A)$ :

- Az  $A$  mátrix a sorain végzett elemei átalakításokkal lépcsős alakra hozható:  $L$ .
- Az  $A$  mátrix a sorain végzett elemei átalakítások során determinánsrangja nem csökken, sőt  $r_d(A) = r_d(L)$ .
- $r_s(L) = r_d(L)$ .

(b)  $r_o(A) = r_d(A)$ .

### Tétel.

Tetszőleges  $A \in K^{m \times n}$  mátrixra  $r_s(A) = r_o(A) = r_d(A)$ .

### Bizonyítás.

(a)  $r_s(A) = r_d(A)$ :

- Az  $A$  mátrix a sorain végzett elemei átalakításokkal lépcsős alakra hozható:  $L$ .
- Az  $A$  mátrix a sorain végzett elemei átalakítások során determinánsrangja nem csökken, sőt  $r_d(A) = r_d(L)$ .
- $r_s(L) = r_d(L)$ .

(b)  $r_o(A) = r_d(A)$ .

### Definíció: mátrix rangja.

Az  $A \in K^{m \times n}$  mátrixra rangja  $r(A) = r_s(A) = r_o(A) = r_d(A)$ .